

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๔๐๙.๖/ว ๐๓๙๓

กรมการพัฒนาชุมชน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๙ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง การดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี ๒๕๖๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)
ประจำปี ๒๕๖๑

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดให้มีการดำเนินงานการพัฒนาตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี ๒๕๖๑ โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยกำหนดให้มีการดำเนินกิจกรรมเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี ๒๕๖๑ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี ๒๕๖๑ พร้อมทั้งรายงานผลให้กรมฯ ทราบตามกำหนด รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโชคชัย แก้วป่อง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๓๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๑๒

กรมการพัฒนาชุมชน : เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔

แนวทางการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี ๒๕๖๑

การพัฒนาเพื่อยกระดับด้วยมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดระบบงาน กระบวนการ กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ทั้งที่เป็นบุคคล กลุ่ม เครือข่ายองค์กร และชุมชน โดยมีเป้าหมาย ความสำเร็จที่สามารถวัดและประเมินผลโดยเกณฑ์มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนในความสามารถ ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เป็นการสร้างกำลังใจในการพัฒนาตนเอง และประกาศความสำเร็จให้แก่ผู้มีความพร้อมในการเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่าง มีมาตรฐานที่ควรค่าแก่การยกย่องเชิดชูเกียรติในฐานะกลุ่มผู้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเองและสร้างประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคม จึงจัดให้มีการดำเนินงานตามระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ในแต่ละจังหวัดขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๑. ขั้นเตรียมการ

๑.๑ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด กำหนดรูปแบบกระบวนการงาน ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย จำนวน หน่วยนับ วิธีการประเมิน ช่วงเวลาการดำเนินการ หลักฐานเอกสารที่ต้องการ รางวัลสำหรับมอบแก่ กลุ่มเป้าหมายเมื่อผ่านการประเมิน

๑.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เลือกเป้าหมาย วางแผนการบริหารจัดการตามแนวทางการยกระดับกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับพื้นที่

๑.๓ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (จังหวัด/อำเภอ) คณะอนุกรรมการอื่น ๆ โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการส่วนภูมิภาค ดังนี้

คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้แทนองค์กรภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชนในจังหวัด เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการฯ
- หัวหน้ากลุ่มงาน สพจ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดบริการให้แก่ภาคประชาชนในชุมชน ด้านการตรวจประเมินและการรับรองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ของผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ขอรับการรับรองมาตรฐาน เกิดการปรับปรุงตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และมีการพัฒนาปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง และมีความรวดเร็วในการให้บริการ ประกาศรับรองการพัฒนาตนเอง จัดทำใบประกาศเกียรติคุณรับรองมาตรฐานให้กลุ่มเป้าหมาย สรุบบทเรียน จัดทำทะเบียนข้อมูล เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ศึกษา รายละเอียดจากหนังสือแนวทางการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน มชช.)

คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

คณะอนุกรรมการในระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

/พัฒนาการ...

- พัฒนาการจังหวัด เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการฯ มอบหมาย เป็นคณะกรรมการฯ
- ภาศึการพัฒนา ภาคเอกชน และ/หรือ ประชาชน ในจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมฯ สพจ. เป็นเลขานุการฯ
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนที่พัฒนาการจังหวัดมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

คณะอนุกรรมการในระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาศึการพัฒนา จำนวน ๕-๙ คน ได้แก่

- นายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- ภาศึการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชน ในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการอำเภอ เป็นเลขานุการฯ
- เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนใน สพอ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการให้บริการตรวจประเมินให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการรับรองสามารถพัฒนาตนเอง สร้างให้เห็นในการรับรองแก่คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการเพื่อให้บริการอย่างมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน/ชุมชน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากระบบ มชช.เดิม)

คณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามที่จังหวัดเห็นว่ามีความเหมาะสม

นอกเหนือจากคณะกรรมการฯ/คณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวแล้ว ให้จังหวัดและ/หรืออำเภอพิจารณาจัดตั้ง ทีมพี่เลี้ยง ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาศึการพัฒนา (เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายผู้ที่ผ่าน มชช.) จำนวนตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจและช่วยเหลือในการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย ในแต่ละขั้นตอนจนได้รับการรับรองมาตรฐาน

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย อาจแยกเป็น

ก. กำหนดตามพื้นที่ โดย ๑ อำเภอให้ดำเนินการ ๔ กลุ่มเป้าหมาย ๆ ละ ๑ หน่วยนับ ประกอบด้วย มาตรฐานผู้นำชุมชน มาตรฐานกลุ่มองค์กรชุมชน มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชน และมาตรฐานชุมชน หรือตามจำนวนที่จังหวัดเห็นเหมาะสม

ข. กำหนดตามตัวพัฒนากร โดยกำหนดให้พัฒนากรทุกคน ต้องรับผิดชอบการดำเนินการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย ๑ กลุ่มเป้าหมาย เช่น พัฒนาผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำมาตรฐาน จำนวน ๑ คน หรือตามที่จังหวัดเห็นว่าเหมาะสม

ทั้งนี้ เป็นการเตรียมกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านระบบการพัฒนาให้มีมาตรฐาน เพื่อผ่านไปสู่การประกวดกิจกรรมดีเด่นของจังหวัด และมีโอกาสเข้ารับรางวัลเชิดชูเกียรติต่อไป

๒. ขั้นการรับสมัคร

๒.๑ พัฒนาการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนกลุ่มเป้าหมาย สมัครเข้าร่วมโครงการ โดยทำความเข้าใจในลักษณะการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตนเองของกลุ่มผู้นำ กลุ่มองค์กร เครือข่าย หรือชุมชน ผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการพัฒนาตนเอง มีผลอย่างไรทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น ความรู้ บุคลิกภาพ ทักษะการทำงาน เป็นต้น

๒.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ รับใบสมัครและตรวจสอบหลักฐาน (ตามที่จังหวัดกำหนด) จังหวัด

๒.๓ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจัดทำทะเบียนฐานข้อมูลผู้สมัคร

๓. ขั้นส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ พัฒนาการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาทำความเข้าใจ แนวทาง ขอบเขตของตัวบ่งชี้ อาจร่วมกันกำหนดเกณฑ์ย่อยสำคัญในแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อการพัฒนาตนเองที่เป็นไปได้และท้าทายความสามารถ กำหนดระยะเวลาในการพัฒนาตนเอง

๓.๒ พัฒนาการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายประเมินตนเองก่อนการพัฒนาตนเอง โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่เป็นมาตรฐาน และเพิ่มเติมปรับเปลี่ยนตามที่เหมาะสม เพื่อสำรวจพื้นฐานความสามารถที่แท้จริง ณ เวลาปัจจุบัน และเปรียบเทียบผลคะแนนที่เป็นจริงกับคะแนนเต็มตามมาตรฐาน เพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ต้องทำเพื่อยกระดับศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

๓.๓ พัฒนาการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนการพัฒนาตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ในช่วงเวลาที่กำหนด จำเป็นต้องทำการเสริมสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านใด อะไรบ้าง วิธีการใด เมื่อใด ใครมีความรู้เหล่านั้น ผู้รู้อยู่ที่ไหน และต้องใช้หลักฐานเอกสารอะไรบ้างเพื่อยืนยันการพัฒนาตนเอง และผลการพัฒนาเพื่อรายงานผล สามารถจัดเก็บไว้ได้ตลอดเวลาขณะดำเนินการ

๓.๔ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน และภูมิปัญญาความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมยกระดับศักยภาพกลุ่มเป้าหมายให้ตรงตามมาตรฐาน

๓.๕ นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบูรณาการกิจกรรมเพื่อการยกระดับมาตรฐานแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการเหมือนกันในรូปรกลุ่ม เช่น อบรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนด้านการเป็นวิทยากรกระบวนการ ๑ รุ่น

รวมทั้งจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างความสามารถเป็นการเฉพาะด้วยวิธีการสร้างการเรียนรู้ (Experience Learning) และการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงาน (On the Job Training) การสอนแนะงาน (Coaching) ซึ่งพัฒนาการมีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว รวมทั้งการติดตามให้กำลังใจ (Cheer Up) ทบทวนผลการเรียนรู้ วิธีการพัฒนากลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการควรปรับวิธีการให้เหมาะกับผู้เรียน และมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๖ พัฒนาการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ประเมินตนเองหลังการพัฒนา ในเวลาที่กำหนดตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตรวจสอบผลการประเมินและหลักฐานประกอบกิจกรรม เตรียมพร้อมประเมินผลรอบสุดท้ายในระดับจังหวัด

๔. ขั้นการประเมินผลเพื่อรับรองการพัฒนา

๔.๑ คณะกรรมการจังหวัดและอำเภอ กำหนดรูปแบบ วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล โดยพิจารณาจากความเชื่อมโยง สอดคล้อง ความสัมพันธ์กันระหว่างแผนการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย และกิจกรรมที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ได้จริง น่าเชื่อถือหรือไม่

๔.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเป็นคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาผลการยกระดับความสามารถในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างการยอมรับในศักยภาพมาตรฐานของกลุ่มเป้าหมาย และพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย พร้อมสนับสนุน ยกระดับ ต่อยอดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ วิธีการประเมิน อาจให้กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาด้านตนเองด้วยตัวเอง และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเสนอวิธีการ กิจกรรมพัฒนาให้กับกลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการพิจารณาความสำเร็จจากการบรรลุเป้าหมายตามกำหนด และความเป็นไปได้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งที่อำเภอจัดให้ และที่กลุ่มเป้าหมายเฝ้ารู้ พัฒนาดตนเอง เหมาะสมและเป็นจริง

๔.๔ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด ประกาศผลกลุ่มเป้าหมายที่มีผลความเปลี่ยนแปลง มีหลักฐานน่าเชื่อถือ สมควรผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสมควรได้รับการยกย่องตามความเป็นจริง

๔.๕ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ประกาศผลการประเมินแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดทำทะเบียนผู้ผ่านการประเมิน ประกาศผล มอบประกาศนียบัตร และรายงานผลให้กรมฯ ทราบ และนำ Profile ของผู้ที่โดดเด่นเป็นตัวอย่างมาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของจังหวัด การประชุมจังหวัด รวมถึงเชิญเกียรติผู้ผ่านการรับรองฯ ตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น การจัดกิจกรรมประกาศเกียรติคุณ การมอบเกียรติบัตรตามความเหมาะสมตามดุลยพินิจของจังหวัด

ทั้งนี้ ความสำเร็จในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาชุมชนถือเป็นความสามารถและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน

๕. การรายงานผล

ให้จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ตามแบบรายงานศูนย์ข้อมูลกลาง (DOC) จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

๕.๑ สรุปรายชื่อกลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ให้กรมฯ ภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

๕.๒ สรุปผลผู้ผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ของจังหวัด พร้อมไฟล์ภาพการดำเนินกิจกรรม ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

๕.๓ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ของจังหวัดที่โดดเด่น เป็นตัวอย่างในการติดตามและประชาสัมพันธ์ อย่างน้อย ๑ กลุ่มเป้าหมาย ส่งให้กรมฯ เป็นเอกสารและแผ่น CD ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

สามารถดาวน์โหลดเอกสารการดำเนินงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชน แบบใบสมัคร แบบแผนการพัฒนาด้านตนเอง และแบบรายงานผลการพัฒนาด้านตนเอง ได้ที่ www.chumchon.cdd.go.th หัวข้อ ดาวน์โหลดข้อมูล แนวปฏิบัติ

หากมีข้อสงสัย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

นางสาวชุดิมา ภูมิแก้ว นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๓๒